

МОНЕТАРНИЙ ТРАНСМІСІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ

студент гр. Ф-01 Карпенко А.М.

Одним із найголовніших факторів підвищення економічної активності будь-якої держави є ефективна грошово-кредитна політика. У свою чергу, вона залежить від правильної побудови цілей, від урахування взаємозв'язку між фінансовим та реальним секторами економіки. Основні інструменти державного макроекономічного регулювання знаходяться у сфері монетарної політики, яку формує Національний банк України відповідно до чинного законодавства. Саме НБУ, застосовуючи різні інструменти монетарної політики, впливає на фінансовий сектор економіки, а в подальшому – і на макроекономічні змінні. Даний механізм передачі імпульсів змін, що здійснюється монетарною владою на основі каналів зв'язку і називається трансмісійним механізмом грошово-кредитної політики.

Поняття «трансмісійного механізму грошово-кредитної політики» було запроваджено Дж. М. Кейнсом, який охарактеризував його як систему змінних, через яку пропозиція грошей впливає на економічну активність. З часом економісти перестали надавати грошовій пропозиції переважну роль у визначенні макроекономічних змін, і сьогодні під трансмісією грошово-кредитної політики слід розуміти механізм, через який інструменти центрального банку впливають на економіку в цілому [1].

Трансмісійний механізм складається з каналів, тобто ланцюгів економічних змінних, через які монетарні імпульси, впливають на ВВП, зайнятість, інфляцію тощо. Як правило виділяють чотири основних канали: процентної ставки, кредитний, цін на активи та канал валютного курсу.

Процентний канал вважається головним і відображає вплив центрального банку на економіку шляхом регулювання процентних ставок. Зміна грошово-кредитної політики через облікову ставку прямо впливає на процентні ставки на фінансовому ринку. Далі її вплив поширюється на ставки комерційних банків для економічних суб'єктів, тим самим впливаючи на заощадження, споживання, інвестиції, а значить – і на темпи зростання економіки. Ефективно діючий процентний канал може створити умови для формування врівноважених процентних ставок при забезпеченні тенденції їх зниження та зменшення темпів інфляції [2].

Дія кредитного каналу полягає у здійсненні передачі імпульсів банків до реального сектору економіки. Згідно з даними річного звіту НБУ, обсяг кредитів, наданих в економіку, зріс за 2012 рік майже на 30 мільярдів гривень, що сприяло зростанню як реального сектору, так і економіки країни в цілому [4]. Проте інтенсивне кредитування може спричинити виникнення проблем і загрозу стабільності банківської системи. Саме тому необхідно проводити постійний аналіз ризиків, які беруть на себе банки з урахуванням зміни стану фінансового ринку та макроекономічної ситуації країни. В межах кредитного каналу розглядається також зміна ризик-премії, тобто рівень процентних ставок за кредитами повинен забезпечувати їх доступність тільки для кредитоспроможних позичальників, які здатні своєчасно погашати свої фінансові зобов'язання.

Канал цін на активи відображає вплив грошово-кредитної політики на реальний сектор економіки через зміну відносних цін фінансових і реальних активів [3]. Але так як фондовий ринок на Україні є недостатньо розвиненим, акції не мають значного впливу на дію трансмісійного механізму.

За результатами досліджень [2] в Україні найбільш дієвим є канал валютного курсу. В сучасних умовах дестабілізації валютного ринку України вплив обмінного курсу на стан банків і банківських ризиків є доволі значним, а це призводить до збільшення сили

імпульсів, які надходять до банків від номінального обмінного курсу. Одночасно спостерігається непередбачуваність динаміки валютного курсу, яка збільшує інфляційні очікування суб'єктів економіки. І, враховуючи високий рівень доларизації економіки, бачимо, що обмінний курс також непрямо впливає через інші канали трансмісійного механізму монетарної політики.

Отже, при проведенні монетарної політики необхідно обов'язково врахувати стан економіки в цілому та банківської системи України, оскільки, саме банки є інституціональною основою трансмісійного механізму. Впровадження помилкових та нерациональних інструментів грошово-кредитної політики може бути причиною негативного впливу на банківську діяльність, що призведе порушення стабільності банківської системи, а, отже, і до погіршення стану економіки держави.

1. Моисеев С.Р. Трансмиссионный механизм денежно-кредитной политики / С.Р. Моисеев // Финансы и кредит. – 2002. – №18.

2. Монетарний трансмісійний механізм в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 9 / В.І. Міщенко, О.І. Петрик, А.В. Сомик, Р.С. Лисенко та ін. – К. : Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. – 144 с.

3. Нуреев Р. М. Состояние трансмиссионного механизма как фактор готовности к переходу к политике инфляционного таргетирования / Р. М. Нуреев, М.Ю. Сапьян // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2008. – Том 6. – № 1. – С. 18-26.

4. Річний звіт НБУ за 2012 рік [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=2150782>.

Науковий керівник: доцент Скляр І.Д.

Карпенко, А.М. Монетарний трансмісійний механізм та його особливості в Україні [Текст] / А.М. Карпенко; наук. кер. І.Д. Скляр // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 372-373.